

Programma Quo ad Anastasimum Magnum ... Jesu Christi. Exoptatum illud & salutare Festum, quod, iudice magno Graecorum Augustino, pacis fundamentum conciliationis occasio, bellorum sublatio, mortis destructio, ipsiusque diaboli clades

Rostochii: Wepplingius, [1685]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742503607>

Druck Freier Zugang

T. 512.

—

1685. Ostern

~~A-1256.~~^{41.}

1685

13

I. N. 7.
PROGRAMMA

Quo ad

ANASTASI-
MUMMAGNUM

Τῆς ἀναστάσεως καὶ ζωῆς

JESU CHRISTI.

Exoptatum illud & salutare Festum,
quod, iudice magno Græcorum Augustino, pacis
fundamentum, conciliationis occasio, bellorum sublatio,
mortis destructio, ipsiusque diaboli
clades,

RECTOR

UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS
FRANCISCUS WOLFIUS

Theol. Doct. & P. P. ad D. Mariæ
Pastor.

*lotis manibus, puris cordibus, expurgatis affectibus;
captivatis ad fidei obsequium mentibus, arrectis denique in fu-
tura resurrectionis certissimam spem pectoribus,
sanctè salutandum*

Omnes Omnium Ordinum atque Di-
gnationum Cives Academiæ honoratissimos
enixissimè invitat.

ROSTOCHII, Typis JOH. WEPPLINGII. Acad. Typogr.

M 1256 #

8

Hæc est dies quam fecit Dominus, exultemus, & lætemur in eâ. Omnibus merito lætandum, quia hoc die totius mundi gaudia celebrantur, lætandum omnibus, quia omnibus prodest, exultandum cunctis, quia cunctis resurrectio Jesu Christi salutaris, in Christo & nos surreximus. In Christo enim, verbis loquor Sancti Maximi, Taurinensis seculo V. Episcopi quamvis plusculis, ast elegantiae & solatii melle delicatissimis, nostra portio, nostra conditio mortem pertulit & revixit. Et licet nobis adhuc resolutio corpusculi maneat, cœpimus tunc in Christo aeternâ vitâ jam vivere in eo didicimus prorsus resurgere, quam perire: ante enim futurus homo resurrexit in Christo, quam vitam sortiretur in seculo: non enim tantum Dominus illi generationi resurrectionis præstitit gratiâ, in cujus generationis tempore resurrexit, sed etiam secuturus postea populis hoc providit, ut prius essemus de resurrectione securi, quam de morte solliciti; & ante cum Deo viveremus in cœlis, quam cum hominibus conversaremur in terris: In SALVATORE enim OMNES RESURREXIMUS, OMNES REVIXIMUS, OMNES AD COELESTIA TRANSMIGRAVIMUS; est enim in illo Christi homine uniuscujusque nostrum carnis & sanguinis portio: Ubi ergo portio mea regnat, regnare me credo: ubi dominatur sanguis meus, me sentio dominari: ubi glorificatur caro mea, me gloriosum esse cognosco. Quamvis enim peccator, de hac tamen communione gratia non diffidat: quia etsi peccata nos prohibent, substantia nos requirit: etsi delicta propria nos excludunt, natura communio non repellit: Nam propter bonitatem divinitatis, peculiarem nobis Salvator debet affectum, scilicet quia sicut Deus noster in ipso est, ita & sanguis noster in illo est. Misericordiam igitur mihi debet præstare divinitas, necessitudinem exhibere debet affinitas. Neque enim tam immitis est

est Dominus, ut obliviscatur hominis, & non meminerit illius, quem ipse gestat; ut quem causa mei susceperit, non ejus causa, quem susceperit, me requirat; non tam immitis est Dominus, ut non diligat carnem suam, membra sua, viscera sua: Nihil ergo de veniâ desperemus, fratres, nihil de odio timeamus. Habemus prerogativam sang. vinis nostri, in Christo enim caro nostra nos diligit - Bonus hic dies, & melior hic, quam ille, in quo primum mundus entituit; ille enim hominibus ad laborem creatus est, hic factus est ad quietem; ille mortem meruit, hic formidinem mortis evasit; ille bonis malisque communis est, hic proprius est justorum; illius diei lux tenebris sepelitur, hujus diei splendor etiam sepulturas illuminat: ad postremum, illius diei lucem mortui non vident, hujus diei lumen etiam defunctis emicuit, illis enim qui sedebant in regione umbræ mortis, lux orta est. Latemur ergo in hac die, quæ & vivos circumfulget, & mortuos vivificat, & venturos illuminat. Quid vero latibuntur membra, ni certo constiterit hoc ipsum in capite esse revera demonstratum? quid gloriabuntur de mortuo Christiani, nisi inconcussum perstiterit, hac Christi morte ipsam mortem esse mortuam, & morientis injuriam certissimâ resurgentis gloriâ fuisse contumulatam? quid triumphabunt victi, ni Jesum resurrectione suâ de morte, peccato, & diabolo jam dudum triumphasse tam certum fuerit, quam quod certissimum. Mortuum Christum & Pagani credunt, resurrexisse autem Christum, ea demum propria est fides Christianorum. Si Christus non resurrexit, vana est nostra prædicatione, vana est fides vestra, ipse fatetur Apostolus. Christianos e- quidem hujus resurrectionis admonere, cum Chrysostomo in Johannem, erubesco. Qui enim docendus est esse resurrectionem, is profecto non est Christianus. Interim & illi convincendi sunt, qui pertinacissimè resurrectionem Jesu Christi impugnant, illi confirmandi, quorum heic identidem in dubio pendet animus, nuncque huc nunc illuc injectis scrupulis paulo momento impellitur: hi corroborandi, quorum spes langui-

dula alimentis indiget. Non exspaciabor jam in patentissi-
 mos veteris testamenti campos typorum, figurarum, vaticinio-
 rumque flosculis passim fragrantibus, nec veterum scrinia, tali-
 bus refertissima, curiosius perscrutabor; paucis jonæ typum,
 ad quem ipse provocat dulcissimus Servator, neque tam meis
 quam iterum Maximi Taurinensis elegantissimis verbis, sumi
 emedullaturus. Ita vero ille Homil. I. in Festo Paschæ: p. 25.
Jonam cetus piscis excepit immersum, sed non contigit devoratum:
Et quem malitia hominum perdidit, bestia esuriens custodivit; ple-
nis visceribus famem patitur, Et in prædam, quam absorbuit, ni-
hil sibi licere miratur. Quis est ille, qui intra avidos rictus assumi
potest, consumi non potest? cibus est, corruptio non est: traditur
perditionis profundo, Et servatur ipsius mortis obsequio. Quis
est iste, qui vastissimos sinus periculorum tutus ingreditur, Et sub al-
titudine immensâ conclusus atque mortiferâ, vitali aere pascitur,
Et demissus in alienam rerum naturam, in vite exilium, cum vitâ
peregrinatur, Et mortis superstes annunciat venturam mundi salu-
tem? Puto, quod hic Dominus noster Jesus Christus. Eum servâ
mors, inexplibilis bellua, in escam suam rapuit, Et prædam suam
captiva contremuit: contremuit, inquam, nam si noverat crucifi-
xum, tamen, quem non meminerat reum, non poterat tenere damna-
tum, quia culpam non facit pœna, sed causa. Quasi solitum cibum,
perditum in mundi origine hominem, devoravit, sed magnam esse
cibi ipsius dignitatem præfocata cognovit: præcepit ergo bestie, præ-
cepit morti semper esurienti, præcepit abyssis Et inferno, ut mundo
restituant Salvatorem quia propter quod impletum cernis in ser-
vo, credere non cuncteris in domino. Ipsa verò resurrectionis
Jesu Christi historia, & quæ eam partim comitata partim conse-
cuta sunt, prout quidem à viris Spiritu Dei actis dilecti cordi con-
cordiâ, cum, ne de compacto rem gestam esse suspicaretur im-
piorum libido, tum, ut nostrum acueretur investigandi studiû,
memoriæ relicta, tot autoritatum dat roborâ, tanta testimoni-
orum suppeditat pondera, tot fide dignissimos exhibet testes,
 ill-

inanimos, viventes, amicos, inimicissimos, terrestres, celestes; impios atque pios, mulieres, viros, singulos, plures, auri-
 tos, oculatos; tot ad ipsos sensus evidentes variasque variis in
 locis, etiam quam plurimis factas, apparitiones redivivi ex mor-
 tuis Jesu Christi, ut qui negaverit, rationem ejurasse omnem,
 vel qui saltim subdubitaverit, de rei gestæ veritate, adversum
 ipsius solis lucem hæsitasse judicandus sit. *Petra monumenti*
quod eum suscepit, & lapis hic statuetur contrarius Judeis, ipse e-
nim vidit Dominum, & lapis qui tunc erat revolutus, ipse testatur
resurrectionem, usque ad hodiernum diem relictus. testatur resur-
rectionem Christi & mare, testatur piscium captura, & carbones po-
siti, & super impositus piscis, uti fatur Cyrillus, Hierosolymita-
nus Episcopus seculo 4. catech. 14. p. 517. testantur resurrectio-
nem linteamina, testatur sudarium, (parva quædam fasciola,
qua facies mortuorum erat obvinctæ,) seorsim positum. Si quis
eum trans posuisset, non denudasset, neq., si furatus esset, curam ha-
buisse, ut & sudarium involveret, verius superfluum tempus in ne-
gocio consumere, ne quo modo in furto deprehenderetur, ut loquitur
Euthymius Monachus Zigabenus cap. 18. comment. in 4. Ev-
angel. p. 713.

Taceo nunc illa, quæ Evangelistæ tradunt de mulieribus
 ungenta sive ementibus sive præparantibus, ipso die paratce-
 ves, vel etiam exacto demum sabbato; omitto, quæ hic quæri
 poterant de curriculo Mariæ Magdalene ad sepulchrum, de-
 que ejus recursum ad discipulos, sive post sive ante concionem
 Angelicam facto; nec jam curatius distinctionem Angeli, lapi-
 di revoluti insidentis, ab angelo resurrectionis factæ præcone
 examino: illa tantum adscribo, quæ de muliercularum ad se-
 pulchrum festinantium fervore Petrus Chrysologus Episcopus
 Ravennas sec. VII. serm. 79. observat: *mulier, inquit, prima*
currit ad lacrymas, quæ prima cucurrit ad lapsum, præcedit ad se-
pulchrum, quæ præcessit ad mortem, sit resurrectionis nuncia, quæ
fuit mortis interpret, & quæ viro porrexerat interitū tanti nunciū,

piris ipsa porrigit magnæ salutis auditum, ut compenset fidei nuncio, quod perfidia ademit auditu. Resurrexit vero Christus tertiâ die, feriâ post Sabbatum primâ, eo die, quo olim creationis opus primordia sumsit. Si eâ die qua mortuus est, vel nocte consecuta est, statim resurrexisset, vix eum aliqui verè defunctum crederent. Unde quia confirmatio mortis, est dilatio resurrectionis, & è contrario mortis veritas, resurrectionis est autoritas. Nisi enim quenquam prius ostenderis inclinatum, non convincis erectum. Quid est autem quod dicit tertiâ die resurrexit, cum sextâ sabbati die jam inclinante transierit, & Dominicâ nondum lucente surrexerit, & solus dies sabbati in medio fuisse monstretur? - secundum regulam doctissimorum, pro parte totum dicitur, quia pars pro integro computatur. Ergò ut triduum faciat, 3. illæ horæ de sexto sabbato totam diem sibi vindicant, cui etiam nox sua, quæ visa est jam transacta, conjungitur, & nihilominus dies Dominica nocte, quâ resurrexit, à nocte utique præterita vindicatur, ac si quod temporis ratione vix biduum est, prædictâ regulâ ac, numeri lege fit triduum. Verè ergo mortuus est, & verè post hoc abbreviatum triduum resurrexit: abbreviatum utique, ut nec inferret injuriam resolutio corruptionis, & per moram instrueret fidem manifestatio veritatis, sunt verba Eusebii Episcopi Gallicani sec. V. homilia 2. de symbolo p. 630. b. plura observatu dignissima hanc in rem congeffit B. Gerhardus harm. Evang. c. 207. p. 2092. quæ ibi videri poterunt. Mediâ verò nocte, utut putarit Ambrosius, vel quadragesimâ post mortem horâ, quæ conjectura est Augustini, minus arridet Gerardo, l. c. melius, circa Solis ortum, juxta Hieronymum, Christum surrexisse, quod & maximè est verisimile cl. Vossio harm. Evang. l. 3. c. 1. p. 364. Interim Dionysius Alexandrinus in epistolâ ad Basilidam: quando, inquit, surrexit, nemo Evangelistarum apertè respondit. Et Euthymius p. 592. quâdo resurrexerit Christus, nullus Evangelistarum indicavit, solus enim hoc novit, qui solus surrexit ut novit. Iter vero ad sepulchrum capessentibus feminis ingenti motu terra contremuit, angelus de-

descendit, lapidem, quo sepulchrum erat munitum, revolvit,
 dum terribili specie conspicuus lapidi insedit, custodes terrore
 perculsos in fugam, testes resurrectionis nunciosque futuros
 oculos conjicit. Scite Chrysol. serm. 74. p. 904. Tremuit
 terra, non quia angelus descendit de cælo, sed quia ab inferis domi-
 nator ascendit. Lapis, qui ad volutus probavit mortem, revolu-
 tus extitit resurrectionis adsertor. Beatus lapis qui Christum &
 revelare meruit & velare. Beatus qui non minus corda aperit, quam
 sepulchrum. Mutatur hic ordo rerum: mortem, non mortuum devo-
 rat hic sepulchrum, domus mortis mansio fit vitalis, uteri nova for-
 ma, mortuum concipit, parit vivum. Angelo quæ causa sedendi erat,
 cui nulla inerat lassitudo? Sedebat ut fidei doctor, ut resurrectionis
 magister: sedebat super petram, ut soliditas sedis daret credenti-
 bus firmitatem. Ponebat angelus super petram fundamenta fidei,
 super quam Christus erat Ecclesiam fundaturus, & serm. 75. Sede-
 bat ad docendam resurrectionem, non ad lassitudinem sublevan-
 dam. Cælestis natura ignorat lassitudinem, nescit laborem: Sed fa-
 ctus est lapis vasis angelicæ sessionis, doctrinæ cælestis cathedra, scho-
 la vite, qui à Judæis ad mortis januam, ad cineris servitium, ad tri-
 ste silentium fuerat constitutus. Lapide demum revolutio Chri-
 stum ex mortuis resurrexisse, angelumque eum ab ostio devel-
 visse non tantum ad demonstrandam resurrectionis verita-
 tem, sed etiam ut Domino suo nostroque honestum janitoris
 officium præstaret, quamplurimi consent. Ceterum clauso
 adhuc sepulchro Christum redivivum prodixisse pios veteres un-
 animi consensu inculcasse egregie probat Dn. D. Gerh. in harm.
 c. 207. p. 2089. ex Justino, Gregoriis Nazianzeno & Nysseno, Am-
 brobio, Chrysostomo, Hieronymo, Augustino, Isidoro Pelusio-
 ta, Theophylacto, Bernhardo, quibus addo hæc Chrysologi
 ex sermone LXXV. Revolvit lapidem, non ut egredienti Domino
 præberet aditum, sed ut dum mundo iam resurrexisse monstraret,
 conservis ad credendum daret fidem, non ad resurgendum Domino
 præstaret auxilium. Revolvitur lapis ad fidem, qui ad perfidiam
 fue-

fuerat advolutus. Adspectus angeli, ait Matthæus, sicut fulgur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Inde præ timore ejus concussi sunt custodes (*ἐκείνησαν*, sicut ante terra contremuerat) & facti sunt velut mortui, timore ipsos quasi exanimante. Scilicet splendore tali referebat speciem nostræ resurrectionis, & formam; resurgentes per Christum, Christi mutantur in gloriam. Regno Satanæ tenebræ conveniunt ob horrorem ac miseriam, Regno vero Dei splendor atque lux ob sempiternam lætitiā. Hinc Danieli c. 10. conspicitur Deus vultu simili speciei fulguris, apud Chabakkukum Deo veniente, lux ejus implevit terram, & splendor tanquā lucis aderat c. 3. v. 3. 4. Quin & in transformatione Christi Matth. 17. 2. facies ejus fulsit ut Sol, vestimenta ejus facta alba ut lux. Fulguris specie terrebat custodes, splendor sicuti piis lætitiā, ita terrorem incussit impiis. Vestimentum angeli, *σάλη* vocatur Marco, ad talos erat demissum, quali *ποδήνη* non tantum augebatur majestas Pontificis maximi Judæorum, sed & ejusmodi stola conspiciendum se præbet Johanni Christus. Apoc. I. 13. Ut vero summus hujus vestimenti candor, signum pariter victoriæ, triumphi & lætitiæ, nec non puritatis atque sanctimoniæ, observante Grotio ad c. 3. capitis XXVIII, Matthæi, exprimeretur, additur candidam fuisse vestem instar nivis, hac enim comparationis notā summum candorem insinuari cum apud Græcos, & Latinos, tum etiam Hebræos, idem adnotavit. Bene Chrysologus p. 905, *in facie angeli claritas cœlestis servatur natura: in veste verò figuratur gratia communionis humana, & temperatur species angeli colloquentis, ut carnales oculi & vestium ferant placidam claritatem, & ex fulgore vultus nuntium sui tremarent & revererentur auctoris.* Quid vero vos miseriam subito exanimati metu meditamini fugam Custodes? itane vos tunc percutit pavor mortis, quando securitas redditur vitæ? Ita omnino est: *crudelitatis hi ministri, & perfidiæ executores alienæ, quomodo fiduciam sumere poterant de supernis? Obsidebant sepulchrum, resurrectioni*

ni

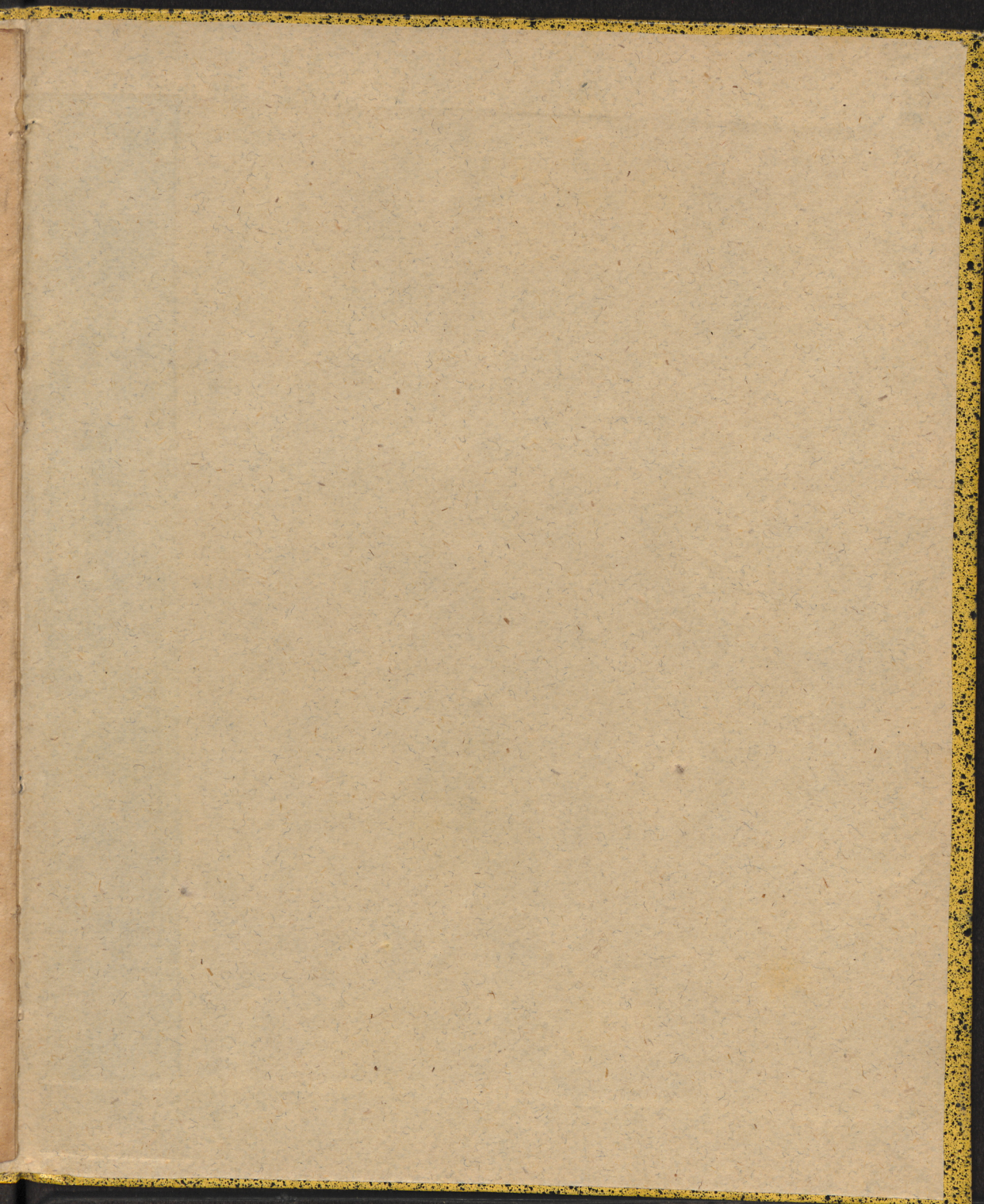
nij portas obstruebant, & ne qua posset intrare vita, mors perire, servabant, merito eos Angeli perculit & prostravit adventus. Quare territi? quia custodiebant crudelitatis studio, non pietatis obsequio. Ruit, destruitur, stare non potest, quem conscientia destruit, impellit reatus. Uti rursus loquitur Chrysostomus. p. 904. & seq. Sed agite, persequamur fugientes, advertite quaso, quorsum se proripiat timoris agitata stimulis conscientia? gressus grandiuunt, pedibus timor addidit alas, ad proceres Judaeorum, principes Sacerdotum attoniti confugiunt, testimonium veritati & resurrectioni Jesu Christi ultro perhibent. Quidam enim (aliis forte alia latibula, quibus se condant, quæritantibus) referente Matthæo à custodibus venerunt in civitatem, ac renuntiaverunt principibus Sacerdotum omnia, quæ acciderant. Heic putes fidem, conspirantibus per omnia, oculatissimis hisce testibus, pluribus, hostibus Jesu, adhibitam ad vultus horum terrore pallidos corda ~~agere~~ simili terrore perculsa, at tale nuncium illi pertinacissimæ incredulitati protinus nuncium missum. At enim verò surdis narratur fabula, nihil agitur: qui emolliri debebant, indurescunt, qui flecti, obrigent, qui ad poenitentiam factorum anhelare, ad scelera prolabuntur. Congregati quippe cum Senioribus consilio habito, pecuniam copiosam dederunt militibus, inducunt ad mendacia custodes, ut propalarent falsa pro veris, & mendaciorum tenebras veritatis splendori offundant, dicite, inquiunt, discipulos ejus nocte venisse, & furatos esse eum vobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit sub præside, nos perlvadebimus ei, & securos vos faciemus. Ita qui pridem scelere emerant cadem ejus, nunc etiam veritatem emunt resurrectionis illius, sed crimina aut male emunt sua, aut distrahunt pejus aliena, dum peccata taxant pretio, dum pecuniâ pensant & compensant delicta, dum in sceleribus suis fundunt, quod toto scelere congregaverunt. Sic Judam comparant traditorem Domini sui, & precio redemptoris mundi sanguinem pensant: sic aperti sepulchri fidem claudunt sacco, ne negande resurrectionis crimen nummis criminum mercarentur. Sed Judæe, quod tu obscurabas auro in Judæa, fide toto claruit & illuxit in mundo: discipuli receperunt, non furati sunt Christum, tu perfidians comparasti, sed non furatus es veritatem. Judæe, resurrexisti Christus,

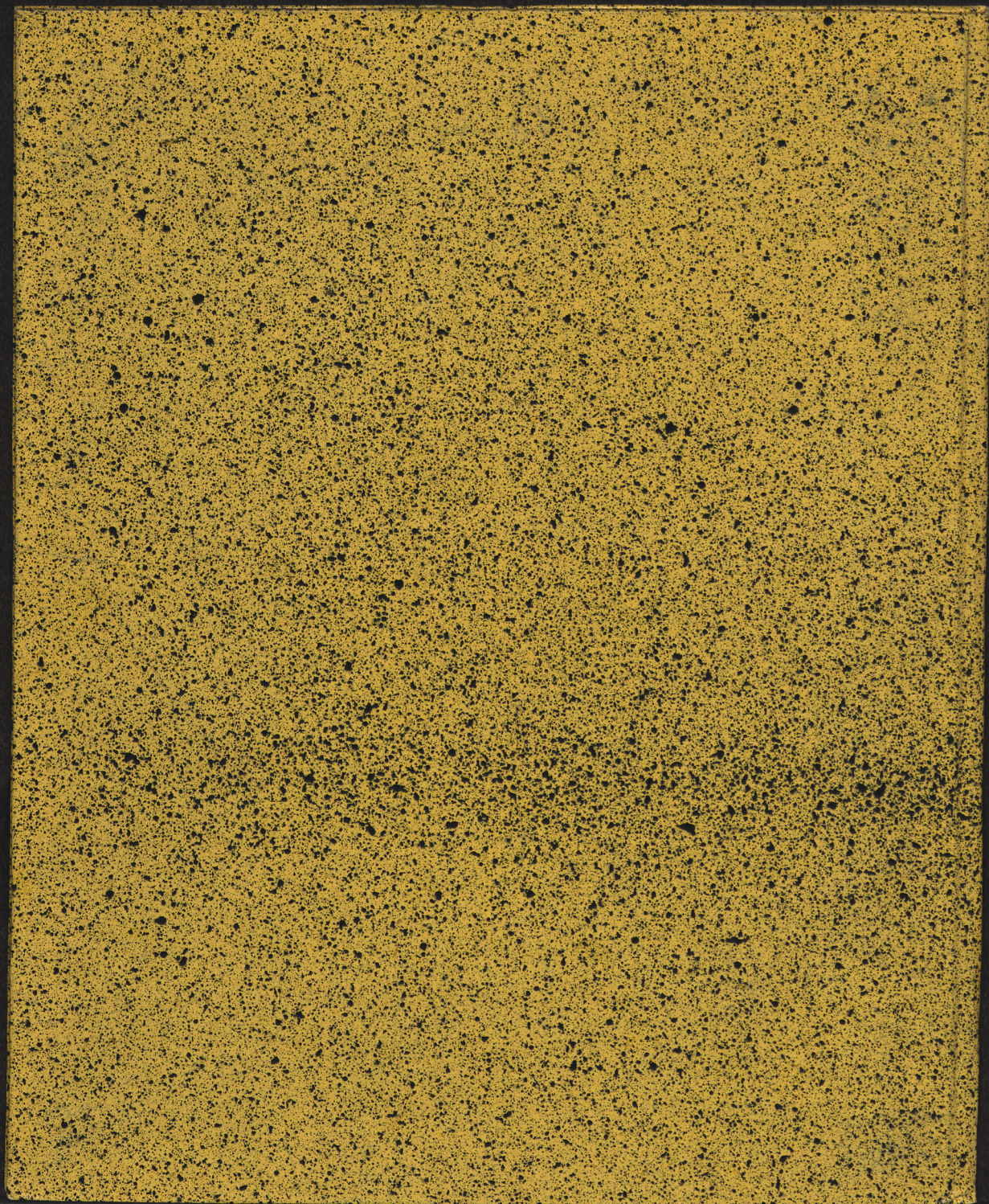
tu pecuniam perdidisti. Sanguis ejus super nos & filios nostros. Judae,
Christus vivit: tu, & te, & tuos posteros occidisti, uti eleganter loquitur
Chrysologus serm. 76. p. 906. Frustrà vero hæc machinamini præstigia-
tores versipelles, vos, non alios, quorum præcordia de meliori luto ficta,
compositis hisce mendaciis, confutisque dolis, audaciæ columina, de run-
cinatis. Mendacii manifesto modoprehendimini, ita, quod Comicus
de homine, qui ossa atque pellis totus est, ita macet, quin extra inspicere in
Sole etiam vivo liceat, hæc figmenta pellucunt quasi laterna Punica. Quid
enim? expugnaveritis licet horum fidem, quibus nihil fidei, armis non ar-
mis, non ferro sed argento: oneraveritis horum loculos nummis, vestras
vero conscientias dolis excusseritis omnem ex animis metum futuri ob cu-
stodias neglectas supplicii, tamen invictissima perstat resurrectionis perpe-
ram negata veritas, defixi adhuc hærebunt perfidiæ inaudita in pectoribus
aculei, nec dum excussæ sceleris tanti evanuerunt citatrices. Calidum e-
quidem optimum censet esse mendacium Tranio apud Comicum, hoc ve-
rò vestrum omnium pessimum; sit calidum, non callidum est. Furatos esse
dicant, vultis discipulos Christum ipsis dormientibus Quid vero ineptius?
dicite sultis, unde hujus furti & quidem à discipulis commissi notitia ad dor-
mitantes, & somno plane sepultos pervenerit? Discipulis Christi quid me-
ticulosius? vivum deseruerant, fugâ salutem quæsierant, & nunc ut mor-
tuum, cum quo omnis ipsorum spes emortua, suffurentur, tanta pe-
ricula adeant? Petro scilicet periculorum inerat contemptor animus, ita
evaginato gladio medios se immittit in hostes, & amputata servuli auriculâ
majora videbatur ausurus, nisi à Christo recondere jussus fuisset gladium. At
verò quo vehementior sub initium ignea vis animi emicabat, eo citius de-
fervescebat, elanguebat, extinguebatur. Ita vir à muliere, Petrus à levissima
ancillâ impellitur, prosterniturque, ita tanto promissor hiatu Jesum su-
um abnegat, abjurat, dejerat, sed pejerat, dirisque semetipsum devovet. O-
*mnem vero furti ~~res~~ *panis & speciem abstergunt lintea resurgente Jesu*
Christo reperta, quibus involutus fuerat, nil omnino, convolutum, locoque
à linteis distincto studiosè collocatum, & in sepulchro relinquitur, suspitionis
relinquit sudarium. Lapidem perlvadeas, discipulis tantum animorum ac-
cessisse, ut sibi custodes ad unum omnes altum stertere persuaderent, &
per militarem custodiam suspensio gradu viam emetirentur & remetirentur,
citius captivitatem quam Servatorè, mortè quàm mortuum reportaturî.
Nihil certe spei in tenebris noctis affulgere poterat de revolvendo, etiâsi o-
mnès dormitarent, sine excitante strepitu tantæ molis lapide. Finge verò
tantum spei avido devorasse animo, fac etiâ felicissimo nisu lapidè jam a-
molitos esse, tantane affectos homines piscatores esse audaciâ credibile est,
ut vel moras ibid. necerent, linteis mortuum exuerent, eadem ordinate
*com.**

componerent & disponderent, relictisq; unde etiā lucrū sperari poterāt, demū
 aufugerent? Scilicet quos intus facti agitat conscientia, exterius deprehensionis
 ἐν αὐτοῖς φόβος metus, ii vel quadrigas, si darentur, inscenderent Jovis, vel cum
 Bellerophonte Pegasi dorsum, ut quantocrys, quod metuunt, effugere
 queant infortunium. Quamvis verò milites ad validissima munerum ex-
 oracula haut quaquam inexorabiles fuerint, sed stimulante sacrā auri fa-
 me, offa objectā sanctissimam silentii fidem, Seriphias etiā ranas exsupe-
 raturam, polliciti, illico venali voce ad augendos & divulgandos furti ru-
 mores dilapsi sint, vix tamen est quod dubites, aditam fuisse manum ipsis
 μυχῶν ἐξ ὧν fallaciarum Sacerdotibus, & sublitum esse os plane &
 probe, exenterato marsupio. Quid obstat, quo minus hi custodes instar
 vasis rimarum pleni hac atque illac perfluxerint, rem locuti sint meram,
 sive veritatis vi illos adigente, sive conscientiae hortatibus imperitantibus,
 sive ipsius mirificissimi facti novitate ipsam veritatem exprimente; quotus
 quisque enim est, qui ita per se tecta tacitaque apud omnes servet fidei
 suae concredita, ut vel tutis amici, vel familiaris cujusdam auribus ea depo-
 nere metuat. Quid causae, dolis etiam ductitare, & ludificari ipsum praeside,
 cum nullum amplius mendacio pretium, oppidò verò supplicium ex men-
 dacio esset sperandum. Ut adeò omnem rem plane enarrasse Pilato nullā
 circuitione utos credibile sit. Atque hinc factum, ut ex Tertulliano observat
 Eusebius l. 2. c. 2. *Cum mos antiquus apud Principes obtinisset, ut, si quid
 novi à quibundam tentaretur, id ei significarent, qui regio principatu poti-
 retur, nequid eorum ignoraret, quae fierent: factum est, ut & ea, quae de
 resurrectione Servatoris nostri Jesu per totam fuerant vulgata Palaesti-
 nam Tiberio Regi communicaverit Pilatus, adjectis etiam portentiis, quae
 audierat de eo, & quomodo, posteaquam ex mortuis resurrexisset, à
 multis jam Deus esse credatur.* Detulit rem ad Senatum Tiberius, cum
 prerogativa suffragii sui, ut divini Christo decernerentur honores. Ce-
 terum Senatus relationem illam adspersus, quia Senatus autoritas ad id
 non expectata videbatur, cum nemo divinis bearetur apud Romanos ho-
 noribus, nisi ex sententia & decreto senatus. Rem vero hanc non sine admi-
 rabili Dei providentia gestam esse existimat Eusebius, *quod salutaris illa
 divina praedicationis doctrinā nullā opus habeat humana approbatione &
 commendatione.* Hadrianum eadem agitalle, testis est Lampridius in Alex.
 Severo. Senatum vero obstitisse commemorat, quod ex sententia virorum
 rerū legumq; sacrarum peritorum, Christi cultu admissio, omnes Christiani
 futuri essent, & reliquorum in Deorum templa vacua, cultoribusq; suis desti-
 tuenda forent. Quam etiam ob causam cum Romani aliarum gentium à
 se devictarum Deos colerent, suosque facerent, ut loquitur Augustinus de
 consens. Evang. l. 1. c. 18. *Ipsis summa necessitas facta est non colendi De-*

*cum Hebræorum, quia si alio modo eum colere vellent, quàm se colendum i-
 pse dixisset, non utique illum colerent sed quod ipsi finxissent. Si autem
 illo modo vellent, quò ipse diceret, alios sibi colendos non esse cernebant,
 quos ille prohibebat. Ac per hoc respuerunt unius veri Dei cultum, ne mul-
 tos falsos offenderent: magis arbitantes sibi obfuturam fuisse illorum
 iracundiam, quàm illius benevolentiam profuturam. Innuuntur ab Eu-
 sebio citra dubium Commentarii sive acta Pilati, quæ tamen, licet Justinus
 Martyr in apol. Imperatores ad eorum inspectionem hortetur, & Tertul-
 lianus in apologetico expresse adferat, Pilatum ea omnia super Christo, i-
 psum jam pro luâ conscientia Christianum, Cæsari tunc Tiberio nuncia-
 visse, à Quartodecimanis & Maximo Tyranno interpolata sublesta
 fidei opinionem in plurimis evitare nequeunt. Gaudio igitur triumphan-
 tes, certi etiam de nostra ex mortuis resurrectione, exclamamus cum disci-
 pulis Luc. XXIV. 34. ὁ κύριος ἠγέρθη & κύριος. Vere resurrexit Dominus,
 & cum Sacerdotibus Græcorum in templis, circa horam septimam, quæ
 Christum resurrexisse tradunt, & Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν teste Balsamo-
 ne ad can. 90. concilii in Trullo. Recefferat equidem, at non decessit, occi-
 debat, sed oriturus. Ortus est Sol, quia occiderat Sol, ab umbris, & eclipsi
 Sol nitidiori jubare universum mundum claritatis suæ manifestatione col-
 lustravit. Observate heic in Samsone Christum, in typo eotypum: ille
 portas æreas, hic lapidem sepulchri amovit, hic portas mortis & inferni
 perrupit: ille mediâ nocte ex urbe Gaza evasit; hic vero ante lucis exortum
 resurgens liber ab ipso inferno exiit. Nil virtuti divinæ obstat. Jesus
 ut viveret, mortuus est, periit, ut diabolum, mortem & peccata perderet:
 periit, ne humanum genus, quod deperibat, disperiret: periit, ut servaret.
 Hic dies defunctis est vita, peccatoribus venia, prostratis & abjectis resur-
 reccio. Agite g. C. O cum redi vivo Jesu reviviscamus, relictis quibus
 mortui in peccatis, implicantur tenebrarum involucris cum resurgente Jesu
 hodie resurgamus. Orate verò, CIVES, ut nunc descendat Angelus, &
 totam duritiem nostri cordis revolvat: aperiat sensuum claustra nostro-
 rum, resurrexisse Christum nostris etiam testesur ex mentibus, quia sicut
 illud cor cælum est, in quo vivit & regnat Christus: ita illud pectus sepul-
 chrum (est) in quo Christus adhuc habetur mortuus & sepultus. Christi mors
 sicut fuisse, ita pertransisse credatur: Christus homo passus mortuus & sepul-
 tus fuit; est, vivit, regnat, manet & permanet Deus. Ita cum surgente sur-
 gite, cum vivente Jesu vivite, ita in vestro non tantum Salvatore, sed omnino
 Salvatore salvetote & valetote, resurgite heic à morte peccati ad gratiam, &
 olim à morte corporis resurgetis ad æternaturam gloriam.*

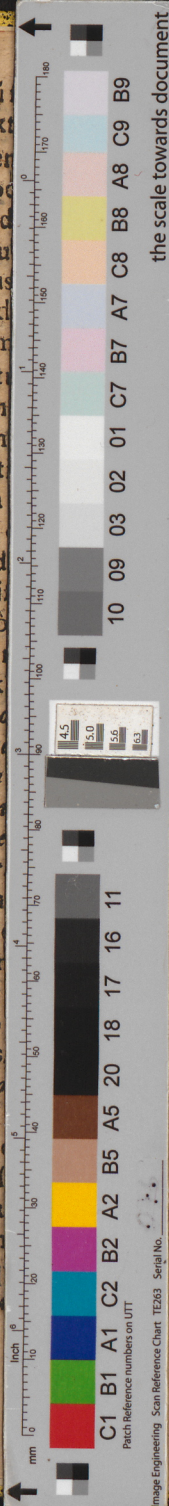
P. P. Sub Sigillo Rectoratus I. Feria Paschatos A. 1685.

componerent & disponderent, relictisq; unde etiā lucrū
 affugerent? Scil. quos intus facti agitat conscientia, exte-
 ri *αὐτοῖς* φόβος metus, ii vel quadrigas, si darentur, in scen-
 Bellerophonte Pegasi dorsum, ut quantocyus, quoc-
 queant infortunium. Quamvis verò milites ad valid-
 oracula haut quaquam inexorabiles fuerint, sed stimu-
 me, offa objectā sanctissimam silentii fidem, Seriphias
 raturam, polliciti, illico venali voce ad augendos & di-
 mores dilapsi sunt, vix tamen est quod dubites, aditam
μυχαροὶ Pois fallaciarum Sacerdotibus, & subli-
 probe, exenterato marsupio. Quid obstat, quo min-
 vasis rimarum pleni hac atque illac perfluxerint, rem-
 sive veritatis vi illos adigente, sive conscientiae hortat-
 sive ipsius mirificissimi facti novitate ipsam veritatem
 quisque enim est, qui ita per se testā tacitaque apud
 suā concredita, ut vel tutis amici, vel familiaris cujusd-
 nere metuat, Quid causā, dolis etiam ducititare, & ludii
 cum nullum amplius mendacio pretium, oppidò verò
 dacio esset sperandum. Ut adeò omnem rem plane ei
 circuitione utos credibile sit. Atque hinc factum, ut ex
 Eusebius l. 2. c. 2. *Cum mos antiquus apud Principes*
novi à quibusdam tentaretur, id ei significarent, qui vi-
retur, nequid eorum ignoraret, quae fierent: factum
resurrectione Servatoris nostri Jesu per totam fuerat
nam Tiberio Regi communicaverit Pilatus, adiectis ei
audierat de eo, & quomodo, posteaquam ex morte
multis jam Deus esse credatur. Detulit rem ad Sena-
 prerogativa suffragii sui, ut divini Christo decerneret
 terum Senatus relationem illam adspersus, quia Sen-
 non expectata videbatur, cum nemo divinis bearetur
 noribus, nisi ex sententia & decreto senatus. Rem vero
 rabili Dei providentia gestam esse existimat Eusebius
divinae predicationis doctrinā nullā opus habeat hum-
commendatione. Hadrianum eadem agitasse, testis est
 Severo. Senatum vero obstitisse commemorat, quod
 rerū legumq; sacrarum peritorum, Christi cultu admis-
 futuri essent, & reliquorum in Deorum templa vacua, cu-
 tuenda forent. Quam etiam ob causam cum Roman-
 se devictarum Deos colerent, suosque facerent, ut loq-
 contenti. Evang. l. 1. c. 18. *Ipsis summa necessitas facta*

B 2

demū
 sionis
 cum
 ugere
 m ex-
 ri fa-
 supe-
 ti ru-
 a ipis
 ne &
 instar
 eram,
 tibus,
 votus
 fidei
 depo-
 esidē,
 men-
 nullā
 servat
 i quid
 poti-
 va de
 lasi.
 , quae
 it, à
 cum,
 Ce-
 ad id
 sho-
 admi-
 illa
 one &
 Alex.
 orum
 stiani
 desti-
 um à
 us de
 i De-
 mu